

Nr 157.

Av herr **Hage m. fl.**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åstadkommande av en lagstiftning om rätt för staten att taga tvångslån av kapitalet för nödvändiga statsändamål.

Med hänvisning till motiveringen i en samtidigt väckt motion och med bifogande av ett kommittéförslag, utarbetat av en norsk parlamentskommitté, till lag om tvångslån hemställes härmed,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda, huruvida och på vilket sätt en lagstiftning må kunna åstadkommas om rätt för staten att taga tvångslån av kapitalet för nödvändiga statsändamål samt att Kungl. Maj:t måtte fortast för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 21 januari 1921.

Ernst Hage.

O. W. Lövgren
i Nyborg.

Ivar Vennerström.

C. O. Johansson
i Sollefteå.

J. P. Dahlén.

Bilaga.

Utkast

til lov om tvungen utskrivning av lån til staten m. v.

I.

§ 1.

Til dekning av statskassens tap på de under verdenskrigen iverksatte kriseforanstaltninger m. v. utskrives et lån stort 200 millioner kroner på store personlige formuer.

§ 2.

Lånet utskrives til parikurs og forrentes med 6 pct. pr år, rentene må erlägges hvert års 1ste april og 1ste oktober, 1ste gang 1ste oktober 1922.

Obligasjoner utstedes i følgende størrelser:

10,000 kroner

5,000 »

500 »

100 »

Obligasjonene dateres 1ste april 1922.

Samtidig med innbetalingen oppgir den lånepliktige til vedkommende oppbørselsbetjent, i hvilke størrelser obligasjonene ønskes utsedt.

§ 3.

Lånet amortiseres etter 1 års avdragsfrihet i løpet av de derpå følgende 9 år etter annuitetsprinsippet med halvårlig avdrag hvert års 1ste april og 1ste oktober, 1ste gang 1ste oktober 1923.

Amortisasjonen foregår ved loddtrekning etter den fastsatte amortisasjonsplan. Staten er dog berettiget til etter 3 måneders forutgående bekjentgjørelse i Norsk Kunngjørelsetidende ved en av de ovenfor fastsatte av dragsterminer enten å øke amortisasjonen eller å innløse til pari alle løpende obligasjoner. De uttrukne obligasjonernes nummer innrykkes i Norsk Kunngjørelsetidende senest 2 måneder før forfall. Renter betales icke av uttrukne obligasjoner etter forfall.

Lånets endelige amortisasjonsplan fastsettes av Kongen.

§ 4.

Ved lånets utligning og innfordring kommer, ved siden av de almindelige bestemmelser i skattelovene for landet og for byene av 18 august 1911 med tilleggslove, de i nærværende lov inneholdte regler til anvendelse.

§ 5.

Lånepliktige er:

a. Personer, som er bosatt eller vedvarende opholder sig innen riket samt i riket hjemmehørende døds- og administrasjonsboer.

b. Gjensidige forsikringsselskaper, som ikke inngår under skattelovene av 18de august 1911 for landet § 26, for byene § 21, begges bokstav f, og forbruks-, innkjøpes- og produksjonsforeninger (skattelov for landet § 52, for byene § 42).

c. I utlandet bosatte personer og utenlandske selskaper og innretninger, som utøver eller deltar i nogen næringsdrift, som drives eller bestyres her i riket, eller som her i riket besidder formue i fast eiendom eller løsøre.

d. I utlandet bosatte aksjonærer, parthavere m. v. i aktieselskap og dermed likestillet selskap.

e. I utlandet bosatte norske statsborgere, som av den norske stat oppbærer lønn.

Bestemmelserne i skattelovene av 18de august 1911 med tilleggslove, for landet § 26, bokstav a og n, § 27 og § 28, for byene § 21, bokstav a og n, § 22 og § 23 finner tilsvarende anvendelse.

§ 6.

Personer, som har tatt opphold i utlandet før nærværende lovs ikrafttreden, er lånepliktige, forsåvidt deres opphold er av midlertidig art. Som midlertidig regnes ikke opphold, som har varit minst 4 år.

§ 7.

Mannen lignes for sin og hustruens samlede formue, uansett om hustruen har særeiemidler. Når ektefeller er separert eller til stadighet lever adskilt fra hinannen, lignes de særskilt. Iøvrig er der ikke adgang for hustruen til å begjere sig særskilt lignet for særeiemidler.

Formue tilhørende barn (herunder adoptivbarn), som er under 21 år og som ikke er gott over i selvstendig virksomhet, lignes underrett med familieoverhodets formue. Bestemmelserne i skattelovene av 18de august 1911, for landet § 115, for byene § 107, begges 2net ledd, finner tilsvarende anvendelse.

§ 8.

Har en lånepliktig eller dennes ektefelle efter den 31te desember 1918 bortgitt midler til slektninger i rett nedstigende linje eller deres ektefeller, blir lånet av giverens formue å erlegge efter den gjennomsnittlige procentsats, som vilde være kommet til anvendelse, om giveren fremledes hadde vært eier av de bortgitte midler. Efter den samme procentsats yder mottageren lån av de pågjeldende midler. Er der for overdragelsen ydet delvis vederlag, kommer alene i betraktning et boløp svarende til forskjellen mellem verdien av de overdratte midler og vederlaget.

Det samme gjelder, hvor den lånepliktige eller dennes ektefelle har bortgitt midler til stiftelse eller legat, hvis avkastning helt eller delvis skal komme den lånepliktige selv, dennes ektefelle eller slektninger i rett nedstigende linje eller deres ektefeller tilgode. Bestemmelsen i nærværende ledd kommer ikke til anvendelse i tilfeller, hvor de pågjeldende personer alene er tillagt en forteinsrett under eller like vilkor.

Användelsen av foranstående bestämmelser er begrenset] til de beløp, hvor- med mottaren den 1ste januar 1921 ennu måtte være beriket ved den stedfunne overdragelse.

Hvad foran er fastsatt for mottageren gjelder også dennes ektefelle eller arvingar.

§ 9.

Bestemmelsen i § 8 får ikke anvendelse på:

a. Utlegg til mottagerens underhold og utdanning, forsåvit de ikke overskrider et rimelig mål.

b. Midler som er i det i henhold til rettslig krav fra mottagerens sida, opstått for 1ste januar 1919.

c. Midler, som ikke inngår under foranstående bokstaver a og b, til en samlet verdi av ikke over kr. 20,000.

§ 10.

Ved ansettelsen av de lånepliktiges formue medregnes aktier, parter m. v. i aktieselskap og dermed ligestillede selskaper. Som sådane regnes efter denne lov selskaper og andre innretninger av et vertsslags med delt eller på annen måte begrenste ansvar, som någon eier formues andele i.

Ved værdisettelsen av formue ansettes aktier, parter m. v. til den antawe salgsværdi.

§ 11.

For personer (boer), som henhører under nærværende lovs § 5, bokstav a, b og e medregnes formue omsettelsen også faste eiendomer og anlegg beliggende i utlandet.

§ 12.

Til den lånepliktiges formue henregnes også innebo og annet løsøre, som ingen inntekt gir. Untatt er dog gjenstander til en samlet værdi av ikke over kr. 50,000.

§ 13.

Med hensyn til stedet for lånets utskrivning gjelder de samme forskrifter, som inneholdes i beslutningen om den almindelige formues- og inntektsskatt til staten for 1921—22.

I utlandet bosatte aktionærer, parthavare m. v. i aktieselskap lignedes underett i den kommune, hvor kontoret er eller bestyrelsen foregår. Selskapet er ansvarlig for det således ilignede lånebeløp, og dette kan inndrives hos det ved utpantning.

§ 14.

Formuen ansettes til, hvad den utgjør den 1ste januar 1921.

Lånepliktige, som i medhold av skattelovene av 18de august 1911, for landet § 36, for byene § 30, begges 2net ledd, benytter et annet regnskapsår enn kalenderåret, er forpliktet til å inngi særskilt selvangivelse over sin samlede formue på den nævnte dag. Fra denne bestemmelse kan vedkommande regjerings-

departement på ansökning gi dispensasjon, således att formuen ansetts til det belöp, som den utgjör ved utgangen av det siste regnskapsår.

§ 15.

Personer (boer), som efter skattelovene av den 18de august 1911 for landet § 56, for byene § 48, har å levere selvangivelse, samt sådanne selskaper og foreninger, som nevnt i nærværende lovs § 5 b og c skal vedlegge:

1. Spesifisirt fortegnelse over aktier, parter og lignende verdipapirer i sådanne selskaper som nevnt i § 10.

2. Oppgave med tilføit verdiansettelse over innebo sammt annet løsøre, som ingen inntekt gir (nærværende lovs § 12).

3. Oppgave i 2 eksemplarer over bortgitte midler av den art, som omhandles i nærværende lovs § 8 jfr § 9.

De forannevnte oppgaver avfattes efter formularer, anordnet av vedkommende regjeringsdepartement.

Undlatelse av å utfylle og innsende de foreskrevne formularer medfører samme virkning som undlatelse av å innsende pliktig selvangivelse.

§ 16.

Aktieselskaper og dermed likestilte selskaper er forpliktet till upfordret innen utgangen av mars 1921 å tilstille ligningsnevnden i det distrikt hvor kontoret er eller bestyrelsen foregår, oppgave over aktiekapitalens (selskapekapitalens) størrelse, antall og størrelse av aktier, parter m. v. samt fortegnelse over aktionærene, parthaverne m. v. med tilføiende av hver enkelts ligningskommune og antall aktier, parter m. v.

Opgavene utferdiges på særskilte sedler en for hver aktionær, parthaver m. v. efter formular som fastsettes av vedkommande regjeringsdepartement.

Over aktionærer, parthavere m. v. som er bosatt i utlandet, insendes særskilt samlet fortegnelse.

Opgaven (fortegnelsen) utferdiges på grunnlag av selskapets aktiebok eller liste over parthavere m. v.

§ 17.

Formuesansettelsen foretas av de ordinære ligningsmyndigheter. Den skal være tillendebragt innen utgangen av året 1921.

Till grunn for ansettelsen legges formuansettelsene ved den ordinære statskattligning for budgettår 1920—21 med de avvikelser, som følger av nærværende lovs forskrifter.

Forsåvitt angår de i § 10 omhandlede selskaper, sender ligningsnevnden i kontor-(bestyrelses)kommunen snarest mulig de oppgaver, som vedkommer aktionærer, parthavere m. v. i andre ligningsdistrikter, til vedkommende distrikts ligningsnevnd og meddeler samtidigt till hvilken salgsverdi aktiene, partene m. v. er ansatt ved ligningen i kontor(bestyrelses)kommunen. Denne verdiansettelse blir å anvende ved ligningen i de øvrige ligningsdistrikter.

Efter ligningens tilendebringelse utleges særskilt liste for de nærværende lov omhandlede ansettelser, vilket kunngjøres på vønlig måte. Samtidig innsendes en avskrift av listen til vedkommende regjeringsdepartement.

Ligningsmyndighetene har på forlangende å meddele alle fornødne opplysninger til den ligningsmyndighet av vem den lånepliktige skal lignedes efter nærværende lov, såvelsom til den i § 19 omhandlede ankenævnd.

Godtgjørelsen for det særarbeide, som de særskilte ansettelse efter denne lov medfører, bæres av statskassen og fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

§ 18.

Når meddelsen om de stedfunne ansettelser er inkommet til departementet, fastsetter Kongen den endelige procentsatser for de lånepliktige, såvidt mulig i forhold til de i § 27 opførte procentsatser. De endelige procentsatser fastsettes med to desimaler.

Låningsnevnden utregner derefter lånebeløpene og utlegger særskilte lister over disse, hvilket kungjøres på vanlig måte.

§ 19.

Formuesansettelsene for det hele land prøves av en ankenævnd. Denne består av 9 medlemmer med hver sin varamann, som opnevnes av Kongen og hvis godtgjørelse bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement.

Ankenævnden har krav på å erholde godtgjørelse til lønnet medhjelp og til bestridelse av utgifter ved kontorhold.

For ankenevndens medlemmer, dens kontorspersonale og de i § 21 nevnte sakkyndige gjelder hvad det er foreskrevet i skattelovens av 18:de august 1911 for landet § 129, for byene § 121.

§ 20.

Till ankenævnden kan inngis klage fra lånepliktig, som mener sig urettelig eller for højt ansatt i formue. Klagen må for å komma i betraktning være inngitt skriftlig til ankenævnden innen 6 uker fra kungjørelsen om utleggelsen av den i § 17 omhandlede liste over lånepliktige.

§ 21.

Snarest mulig efter formuesansettelsens avslutning tilstiller ligningsmyndighetene ankenævnden en fortegnelse i sådan form, som av vedkommende regjeringsdepartement foreskrives, over alle som er lånepliktige efter utligningen, Likeledes innsendes fortegnelse over personer m. v. av den i § 5, bokstav a, b, c og e nevnte art, som ved ligning overensstemmende med nærværende lov er ansatt i en formue av kr. 100,000 eller derover. Sammen med fortegnelsen innsendes vedkommende lignedes selvangivelse med bilag. Samtidig innsendes fortegnelse over alle aktieselskaper og dermed likstillede selskaper, som i distriktet er ilignet skatt til staten av formue eller inntekt med opgave over ligningsansettelsene og den av ligningsnevnden (ligningsrådet) ansatte salgsverdi av selskapets aktier, parter m. v.

§ 22.

Ankenævnden gjennomgår de inkomne fortegnelser og kan, hvadenten der er inngitt klage efter § 20 eller ikke, nedsette eller forhøie de av de ordinære ligningsmyndighetene foretatte ansettelser. Forinnen forhøielse foretas skal der altid gis den lånepliktige anledning til å utale sig, i det det uttrykkelig medde-

les, på hvilket punkt ligningsansettelsene påtenkes fraveket. Enhver avvikelser fra de ordinære ligningsmyndigheters avgjørelser begrunnes kortelig.

§ 23.

Hvor ankenevnden anser det påkrevet til veiledning ved formuesansettelsen, kan den la verdsettelse av formuesgjenstander foreta, ved 2 opnevnte sakkyndige. Disse må ikke være personer, som stå i konkurranseforhold til den lånepliktige. De sakkyndige kan befare faste eiendomer og anlegg om de finner det fornødent av hensyn till verdsettelsen, likesom de kan kreve sig forevist løsøregjenstander, om hvis verdi de er i tvil.

Enhver lånepliktig skal forevise sine regneskapsbøker og meddele andre opplysninger angående sine formuesforhold, når ankenevnden eller nogen av denne dertil bemyndiget forlanger det. Likeledes er ethvert aktieselskap eller dermed likestillet selskap forpliktet til på forlangende å tillstille ankenevnden selvangivelse og årsregenskap. Overtredelse av bestemmelsene i nærværende ledd straffes med bøter.

§ 24.

Ligningsmyndighetene besorger sådan utregning eller omregning av låneforpliktelser, som ankenevndens avgjørelser måtte foranledige. Liste over de nye og de endrede ansettelser utlegges og kunngjøres herom utferdiges på vanlig måte.

§ 25.

Lånet forfaller til betaling den 1:st april 1922. Dog kan inbetaling i intet tilfelle kreves, for der er forløpet 4 uker fra den dag, da utleggelsen av listen over de lånepliktige blev kunngjort. I så fall erlegger den lånepliktige tilike 6 pct rente av lånebeløpet fra 1:sta april til forfall.

Inbetaling skjer mot interimskvittering, som tilbakeleveres av den lånepliktige ved utlevering av obligasjoner for lånebeløpet.

Har den lånepliktige inngitt klage till ankenevnden, skal lånebeløpet, sålenge klagen ikke er endelig avgjort, innbetales med det i listen opførte beløp. Hvis lånebeløpet efter ankenevndens beslutning blir strøket eller nedsatt, får vedkommender i overensstemmelse med den trufne avgjørelse det erlagde beløp helt eller delvis tilbakebetalt med 6 pct rente.

Låneforpliktelse, som pålegges efter avgjørelse av ankenevnden, forfaller til innbetaling 4 uker fra den dag, da utleggelse av listen over de lånepliktige er blitt kunngjort (Jfr § 24) Ved inbetalingen erlegges tilike 6 pct rente regnet fra den løpende rentetermins begynnelse till forfallstid.

§ 26.

Av lånebeløp, som ikke innbetales til forfallstid, erlegges i rente 8 pct per år for den tid, som forløper inntil betaling skjer.

§ 27.

For låneforpliktelsens faststillelse gjelder følgende regler:

a. For personer (boer) og inretninger som er lånepliktige efter § 5 bokstav a, b, c og e fastsettes låneforpliktelsen efter følgende forholdstall:

Av de første	Kr.	200,000	av formuen	0	pet.
» » næste	»	100,000	»	2,5	»
» » »	»	100,000	»	3,0	»
» » »	»	200,000	»	3,5	»
» » »	»	200,000	»	4,0	»
» » »	»	200,000	»	4,5	»
» » »	»	250,000	»	5,0	»
» » »	»	250,000	»	5,5	»
» » »	»	500,000	»	6,0	»
» » »	»	1,000,000	»	6,5	»
» » »	»	2,000,000	»	7,0	»
» » »	»	2,000,000	»	7,5	»
» » »	»	3,000,000	»	8,75	»
» » »	»	5,000,000	»	10,00	»
» » »	»	5,000,000	»	11,25	»
» » »	»	5,000,000	»	12,50	»
» » »	»	5,000,000	»	13,75	»
av det overskytende beløp			»	15,00	»

b. For i utlandet hjemmehørende aktionærer (parthavere) i aktieselskap og dermed likestillet selskap er det tilsvarende forholdstall 5 pct av deres andel i selskapets samlede formuesbeløp. Lånebeløpene avrundes nedad till nærmeste med 100 delelige tall.

§ 28.

Vedkommende regjeringsdepartement kan når imstendighetene i særlig grad taler derfor på andragende nedsette eller eftergi låneforpliktelse efter nærværende lov.

II.

§ 29.

Til forrentning og amortisasjon av det i nærværende lovs avsnitt i omhandlede lån utskrives en ekstraordinær skatt på store personlige formuer. Skattepliktige er saadanne personer og inretninger, som er nevnt i § 5.

Skatten utlignes i lånets løpetid 1ste gang i 1922 (til inntekt for budgettåret 1922—23).

Utligningen skjer i forbindelse med den ordinære statsskattligning paa formue og overensstemmende med de derom til enhver tid gjeldende forskrifter.

Skatten kan erlegges ved levering av uttrukne obligasjoner i det i nærværende lovs avsnitt 1 omhandlede lån efter pålydande beløp.

Skattens utbringende inngår ikke i statskassen, men avsettes til et fond til anvendelse i det ovenfor nevnte øiemed. Forsåvidt dette fond efter lånets avvikling utviser overskudd, treffes beståmmelse om dettes anvendelse av Kongen med Stortingets samtykke.